

Ordonanță nr. 43

din 30 ianuarie 2000

privind protecția patrimoniului arheologic și declararea unor situri arheologice ca zone de interes național

Publicat în Monitorul Oficial al României nr. 45 din 31 ianuarie 2000

Declinare de răspundere:

Textul prezentat nu are caracter oficial și va putea fi folosit numai în scop de informare, în nici un caz pentru luarea unei decizii, pentru care este necesară consultarea textului oficial.

În temeiul prevederilor art. 107 alin. (1) și (3) din Constituția României și ale art. 1 lit. K pct. 1 din [Legea nr. 206/1999](#) privind abilitarea Guvernului de a emite ordonanțe,

Guvernul României emite prezenta ordonanță.

CAPITOLUL I

Dispoziții generale

Art. 1. - Prezenta ordonanță reglementează protejarea patrimoniului arheologic prin definirea regimului juridic general al descoperirilor și al cercetării arheologice.

Art. 2. - În înțelesul prezentei ordonanțe:

- a) prin regimul juridic general al descoperirilor și al cercetării arheologice se înțelege ansamblul de măsuri științifice, juridice, administrative, financiar-fiscale și tehnice menite să asigure prospectarea, identificarea, decopertarea, inventarierea, conservarea și restaurarea, asigurarea pazei, întreținerea și punerea în valoare a bunurilor arheologice, precum și a terenurilor în care se găsesc acestea, în vederea cercetării sau, după caz, clasării acestora ca bunuri culturale mobile sau ca monumente istorice;
- b) prin patrimoniu arheologic se înțelege ansamblul bunurilor arheologice format din:

- (i) siturile arheologice clasate în Lista cuprinzând monumentele istorice situate suprateran, subteran sau subacvatic, ce cuprind vestigii arheologice: structuri, construcții, grupuri de clădiri, precum și terenurile cu potențial arheologic reperat, instituite conform legii;
- (ii) bunurile mobile, obiecte sau urme ale manifestărilor umane, împreună cu terenul în care acestea au fost descoperite;

c) prin cercetare arheologică se înțelege ansamblul de măsuri cu caracter științific și tehnic menite să asigure prospectarea, identificarea, decopertarea prin săpături arheologice, investigarea, recoltarea, înregistrarea și valorificarea științifică, inclusiv publicarea, a patrimoniului arheologic.

Cercetarea arheologică se realizează în condițiile prezentei ordonanțe de către personalul de specialitate atestat și înregistrat în Registrul arheologilor.

Evaluarea rezultatelor cercetării arheologice stă la baza stabilirii statutului juridic de protecție a descoperirilor arheologice sau, după caz, descărcării de sarcină arheologică a zonei;

d) prin descoperire arheologică se înțelege evidențierea, prin intermediul săpăturii arheologice, a vestigiilor, obiectelor și urmelor manifestărilor umane, care constituie mărturii ale epocilor și civilizațiilor dispărute;

e) prin descoperire arheologică întâmplătoare se înțelege evidențierea de bunuri de patrimoniu arheologic ca urmare a acțiunii factorilor naturali sau a acțiunilor umane, altele decât cercetarea arheologică;

f) prin zonă cu patrimoniu arheologic cunoscut și cercetat se înțelege terenul în care, ca urmare a cercetării arheologice, au fost descoperite bunuri din categoria celor prevăzute la art. 2 lit. b);

g) prin sit arheologic declarat zonă de interes național se înțelege zona de interes arheologic prioritar care se instituie asupra teritoriului unității administrativ-teritoriale ce cuprinde acele situri arheologice a căror cercetare științifică, protejare și punere în valoare este de importanță excepțională pentru istoria și cultura națională prin mărturiile materiale, bunurile mobile sau imobile, ce fac parte sau sunt propuse să facă parte din categoria "Tezaur al patrimoniului cultural național mobil" sau, respectiv, fac parte ori sunt propuse să fie incluse în categoria monumentelor istorice aflate în Lista patrimoniului mondial.

Zonele de interes arheologic prioritar se instituie prin lege, în baza cercetării științifice de specialitate și potrivit documentațiilor specifice de urbanism sau, după caz, de amenajare a teritoriului.

La data intrării în vigoare a prezentei ordonanțe zonele de interes arheologic prioritar sunt cele cuprinse în [anexa](#) care face parte integrantă din prezenta ordonanță;

h) prin zonă cu patrimoniu arheologic reperat se înțelege terenul delimitat conform legii, în care urmează să se efectueze cercetări arheologice pe baza informațiilor sau a studiilor științifice care atestă existența subterană sau subacvatică de bunuri de patrimoniu arheologic, susceptibile să facă parte din patrimoniul cultural național.

Până la finalizarea cercetării arheologice și luarea măsurilor corespunzătoare de protecție și punere în valoare a descoperirilor arheologice, zonele de protecție a siturilor arheologice sau istorice, instituite conform legii, sunt totodată și zone cu potențial arheologic reperat;

i) prin zonă cu potențial arheologic evidențiat întâmplător se înțelege terenul delimitat conform legii, în care existența de bunuri de patrimoniu arheologic se evidențiază în mod neprevăzut, ca urmare a:

- (i)** acțiunilor umane, altele decât cercetarea arheologică, cum ar fi: lucrări de construcții, lucrări de prospecțiuni geologice, inclusiv teledetecție, lucrări agricole, precum și alte tipuri de lucrări și cercetări efectuate subteran sau subacvatic;
- (ii)** acțiunilor factorilor naturali, cum ar fi: seism, alunecări de teren, inundații, eroziunea solului și altele;

și în cazul cărora este necesară o cercetare arheologică în vederea înregistrării și valorificării științifice a acestora.

Zona cu patrimoniu arheologic evidențiat întâmplător se delimitează în jurul locului descoperirii arheologice întâmplătoare, după caz, astfel:

- (i)** pe toată suprafața terenului care face obiectul autorizării de construire;
- (ii)** pe o rază de 50 metri față de locul descoperirii, în cazul în care descoperirea s-a făcut ca urmare a lucrărilor agricole sau a altor lucrări care nu au nevoie de autorizație de construire;
- (i)** pe toată suprafața terenului afectat de acțiunea factorilor naturali.

CAPITOLUL II

Protejarea patrimoniului arheologic

Art. 3. - (1) Statul garantează și asigură protejarea patrimoniului arheologic în condițiile stabilite prin prezenta ordonanță.

(2) Ministerul Culturii este autoritatea administrației publice centrale de specialitate care răspunde de elaborarea strategiilor și normelor specifice de cercetare în vederea protejării patrimoniului arheologic și care urmărește aplicarea acestora.

(3) Autoritățile administrației publice centrale de specialitate, instituțiile de specialitate subordonate acestora și autoritățile administrației publice locale colaborează și răspund, conform legii, de activitatea de protejare a patrimoniului arheologic.

Art. 4. - (1) Bunurile de patrimoniu arheologic pot fi parte integrantă a patrimoniului cultural național și pot fi clasate și protejate ca

bunuri de patrimoniu cultural național mobil sau ca monumente istorice, conform legii.

(2) Descoperirile de vestigii arheologice sau de bunuri mobile din categoria celor care fac obiectul clasării în patrimoniul cultural național mobil, realizate ca urmare a cercetărilor arheologice, se anunță de titularul autorizației de cercetare serviciilor publice descentralizate ale Ministerului Culturii, în conformitate cu Regulamentul săpăturilor arheologice.

(3) Persoana descoperitoare sau proprietarul ori administratorul terenului în care s-a făcut descoperirea arheologică întâmplătoare este obligat să anunțe acest fapt primarului localității, în termen de 72 de ore de la descoperire.

Art. 5. - (1) Prin protejarea bunurilor și terenurilor de patrimoniu arheologic din zonele definite la art. 2 lit. h) și i) se înțelege adoptarea măsurilor științifice, administrative și tehnice care urmăresc păstrarea vestigiilor descoperite întâmplător sau ca urmare a cercetării arheologice până la clasarea bunurilor respective sau până la finalizarea cercetării arheologice, prin instituirea de obligații în sarcina proprietarilor, administratorilor sau a titularilor de alte drepturi reale asupra terenurilor care conțin sau au conținut bunurile de patrimoniu arheologic respective, precum și prin reglementarea sau interzicerea activităților umane, inclusiv a celor autorizate anterior.

(2) Descărcarea unei zone de sarcină arheologică este confirmată prin Certificatul de descărcare de sarcină arheologică, care reprezintă actul administrativ, emis în condițiile prezentei ordonanțe, prin care se anulează regimul de protecție instituit anterior.

(3) În cazul zonelor cu potențial arheologic cunoscut și cercetat, regimul de protecție este reglementat de legislația în vigoare privitoare la protejarea monumentelor istorice și a bunurilor mobile care fac parte din patrimoniul cultural național.

(4) Zonele cu patrimoniu arheologic reperat, delimitate și instituite conform legii, beneficiază de protecția acordată zonelor protejate, precum și de măsurile specifice de protecție prevăzute de prezenta ordonanță.

(5) În cazul zonelor cu patrimoniu arheologic evidențiat întâmplător, în interiorul delimitării prevăzute la art. 2 lit. i) se instituie, din momentul descoperirii de bunuri arheologice, în vederea cercetării și stabilirii regimului de protejare, temporar, pentru o perioadă ce nu poate depăși 12 luni, regimul de protecție pentru bunurile arheologice și zonele cu potențial arheologic.

(6) Săpătura arheologică și activitățile umane întreprinse asupra patrimoniului arheologic se efectuează numai pe baza și în conformitate cu autorizația emisă de Ministerul Culturii, în condițiile legii.

(7) Utilizarea detectoarelor de metale în situri arheologice, în zonele de interes arheologic prioritar și în zonele cu patrimoniu arheologic reperat este permisă numai pe baza autorizării prealabile emise de Ministerul Culturii.

(8) Până la descărcarea de sarcină arheologică terenul care face obiectul cercetării este protejat ca sit arheologic, conform legii.

(9) Autorizarea lucrărilor de construire sau desființare din zonele cu patrimoniu arheologic reperat se aprobă numai pe baza și în conformitate cu avizul Ministerului Culturii.

(10) În cazul zonelor cu patrimoniu arheologic evidențiat întâmplător, în condițiile prevederilor alin. (5), până la descărcarea de sarcină arheologică, autorizarea de construire se suspendă sau, după caz, primarul localității dispune întreruperea oricărei alte activități, în conformitate cu avizul serviciilor publice descentralizate ale Ministerului Culturii, și se instituie regimul de supraveghere sau săpătură arheologică.

Art.6. - În cazul lucrărilor de construire, modificare, extindere sau reparare privind căi de comunicație, dotări tehnico-edilitare, subterane și subacvatice, excavări, exploatări de cariere, investitorii, persoane fizice ori juridice de drept privat, sau ordonatorii de credite ai instituțiilor publice finanțatoare, după caz, au obligația de a finanța:

a) stabilirea, prin studiul de fezabilitate a investiției, a măsurilor tehnice ce urmează să fie detaliate prin proiectul tehnic și a necesarului de fonduri pentru cercetarea și protejarea patrimoniului arheologic sau, după caz, a descărcării de sarcină arheologică din zona afectată de lucrări;

b) activitatea de supraveghere arheologică pe întreaga durată a lucrărilor, având drept scop luarea măsurilor necesare pentru protecția patrimoniului arheologic și a descoperirilor arheologice întâmplătoare;

c) orice modificări ale proiectului, necesare pentru protejarea descoperirilor arheologice.

Art.7. - (1) Oficiul Național de Cadastru, Geodezie și Cartografie, oficiile din subordinea sa și, după caz, oficiile de cadastru agricol și organizarea teritoriului agricol au obligația să includă zonele de patrimoniu arheologic reperat, pe baza listei cuprinzând zonele cu patrimoniu arheologic reperat, în planurile cadastrale și în hărțile topografice.

(2) Zonele cu patrimoniu arheologic reperat se includ în cadastrul de specialitate al zonelor protejate naturale și construite.

Art.8. - (1) Proprietarii, administratorii sau titularii de alte drepturi reale asupra terenurilor în care se află situri arheologice sau pe care au fost instituite zone cu patrimoniu arheologic reperat au obligația de a permite accesul personalului autorizat, în condițiile prezentei ordonanțe, în vederea cercetării arheologice și protejării patrimoniului arheologic, precum și asigurării măsurilor de protecție și de pază a bunurilor de patrimoniu arheologic.

(2) Proprietarii sau administratorii de terenuri, persoane fizice sau juridice de drept privat, sunt îndreptățiți la plata unor despăgubiri pentru veniturile agricole nerealizate pe terenurile care fac obiectul săpăturilor arheologice și pentru perioada în care se desfășoară acestea, în cuantumurile și condițiile stabilite prin metodologia aprobată prin hotărâre a Guvernului.

(3) Despăgubirea pentru venitul agricol nerealizat se plătește persoanei îndreptățite de către finanțatorul săpăturii arheologice în termen de 60 de zile de la data începerii cercetării arheologice.

(4) Aducerea terenului la condiția sa inițială revine finanțatorului cercetării arheologice.

Art. 9. - Proprietarii terenurilor agricole sunt scutiți de plata impozitului pe terenul agricol pentru suprafețele afectate de cercetările arheologice pe întreaga durată a efectuării acestora.

CAPITOLUL III

Instituții și organisme de specialitate cu atribuții
în protejarea patrimoniului arheologic

Art. 10. - În domeniul protejării patrimoniului arheologic, Ministerul Culturii îndeplinește direct sau prin instituțiile sale subordonate următoarele atribuții:

- a) asigură aplicarea strategiei naționale, elaborarea normelor și metodologiilor specifice și urmărește respectarea prevederilor legale din domeniu;
- b) asigură îndeplinirea angajamentelor asumate prin convențiile internaționale referitoare la protecția patrimoniului arheologic la care România este parte;
- c) reprezintă statul în relația cu proprietarii imobilelor, terenurilor sau ai construcțiilor din zonele cu patrimoniu arheologic și din zonele în care se evidențiază descoperiri arheologice;
- d) eliberează autorizația de săpătură arheologică în baza deciziei Comisiei Naționale de Arheologie;
- e) instituie Regulamentul săpăturilor arheologice;
- f) instituie lista cuprinzând zonele de patrimoniu arheologic reperat, precum și metodologia de avizare a lucrărilor din aceste zone;
- g) administrează baza de date care alcătuiește Repertoriul arheologic național;
- h) instituie Registrul arheologilor;
- i) finanțează sau cofinanțează, împreună cu autoritățile și instituțiile publice, cu persoanele fizice sau juridice de drept privat interesate, cercetarea patrimoniului arheologic;
- j) asigură editarea anuarului Comisiei Naționale de Arheologie, precum și a altor publicații de specialitate;
- k) organizează sesiunea anuală de rapoarte arheologice.

Art. 11. - Serviciile publice descentralizate ale Ministerului Culturii îndeplinesc, în domeniul protejării patrimoniului arheologic, următoarele atribuții:

- a) supraveghează săpăturile arheologice efectuate în unitatea administrativ-teritorială, urmărind respectarea autorizației emise de Ministerul Culturii;
- b) avizează, pe baza referatelor de specialitate, lucrările ce urmează să fie efectuate în zonele cu patrimoniu arheologic reperat;
- c) răspund de supravegherea din punct de vedere științific a lucrărilor la care au fost consemnate descoperiri arheologice întâmplătoare, declanșând, după caz, procedurile de clasare prevăzute de lege;
- d) emit Certificatul de descărcare de sarcină arheologică, pe baza deciziei Comisiei Naționale de Arheologie, în cazul săpăturilor arheologice sau pe baza raportului de supraveghere arheologică, în cazul descoperirilor întâmplătoare.

Art. 12. - (1) Se reorganizează Comisia Națională de Arheologie, ca organism științific de specialitate, fără personalitate juridică, cu rol consultativ în domeniul patrimoniului arheologic, pe lângă Ministerul Culturii. Comisia Națională de Arheologie funcționează sub autoritatea științifică a Academiei Române.

(2) Comisia Națională de Arheologie este formată din specialiști în domeniu care își desfășoară activitatea în institutele de profil

arheologic, muzee, precum și în alte instituții.

(3) Comisia Națională de Arheologie elaborează strategiile, avizează programele naționale de cercetare, metodologiile, normativele și reglementările tehnico-științifice din domeniul cercetării arheologice.

(4) Comisia Națională de Arheologie are 31 de membri și funcționează în conformitate cu regulamentul său de organizare și funcționare, aprobat prin ordin al ministrului culturii în termen de 60 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei ordonanțe.

(5) Funcționarea Comisiei Naționale de Arheologie este asigurată de Ministerul Culturii.

(6) Conducătorul compartimentului de specialitate din cadrul Ministerului Culturii este de drept secretarul Comisiei Naționale de Arheologie.

Art. 13. - (1) Componenta nominală a Comisiei Naționale de Arheologie este aprobată prin ordin al ministrului culturii, din rândul specialiștilor în domeniu propuși în conformitate cu prevederile prezentului articol. La data numirii lor, membrii Comisiei Naționale de Arheologie au un mandat de 3 ani ce poate fi reînnoit, consecutiv, o singură dată.

(2) Membrii Comisiei Naționale de Arheologie sunt propuși de:

a) Comisia Națională de Arheologie;

b) Academia Română, prin institutele sale de specialitate;

c) facultățile și institutele de cercetare de specialitate din domeniul educației naționale;

d) Ministerul Culturii;

e) muzeele și asociațiile profesionale în domeniu, conform metodologiei stabilite prin ordin al ministrului culturii.

(3) Propunerile Comisiei Naționale de Arheologie se vor face începând cu al doilea mandat de la data reorganizării.

(4) Președintele Comisiei Naționale de Arheologie este propus ministrului culturii de către membrii acesteia prin vot secret și are, la data alegerii sale, un mandat de 5 ani.

(5) Ministrul culturii aprobă prin ordin propunerea Comisiei Naționale de Arheologie cu privire la președintele acesteia sau o poate respinge, motivat, o singură dată. Dacă prin votul a două treimi din numărul membrilor săi Comisia Națională de Arheologie își menține propunerea inițială, ministrul culturii are obligația să o aprobe prin ordin. Dacă nu sunt întrunite cele două treimi, ministrul culturii solicită Comisiei Naționale de Arheologie o nouă propunere.

Art. 14. - Comisia Națională de Arheologie are următoarele atribuții principale:

a) elaborează strategia națională în domeniul cercetării arheologice;

b) avizează planul anual al cercetărilor arheologice finanțate sau cofinanțate prin bugetul Ministerului Culturii;

c) avizează normele și metodologiile din domeniul cercetării arheologice;

d) elaborează Regulamentul săpăturilor arheologice;

e) emite avizele pentru eliberarea autorizațiilor de săpături arheologice indiferent de sursa lor de finanțare;

f) propune clasarea siturilor arheologice;

- g)** avizează criteriile de atestare a specialiștilor și experților din domeniul cercetării arheologice, înregistrați în Registrul arheologilor;
- h)** avizează documentațiile de urbanism și amenajare a teritoriului, care cuprind situri arheologice sau zone cu patrimoniu arheologic reperat;
- i)** avizează studiile de fundamentare care urmăresc definirea, instituirea și delimitarea zonelor protejate de patrimoniu care cuprind patrimoniu arheologic;
- j)** formulează prioritățile cercetării arheologice în vederea fundamentării sumelor necesare ce urmează să fie alocate în acest scop de la bugetul de stat, prin bugetul Ministerului Culturii, și avizează prioritățile de finanțare din fondurile aprobate Ministerului Culturii prin bugetul de stat;
- k)** propune Ministerului Culturii achiziționarea de terenuri cu bunuri de patrimoniu arheologic;
- l)** analizează contestațiile din domeniul său de competență;
- m)** avizează programele de pregătire a specialiștilor și planurile de specializare în domeniul cercetării arheologice;
- n)** reprezintă România în cadrul organismelor internaționale de specialitate similare;
- o)** avizează planul cercetărilor arheologice efectuate de misiunile arheologice române pe teritoriul altor state, precum și protocoalele de colaborare cu parteneri străini privind cercetările arheologice din România;
- p)** îndeplinește și alte atribuții din domeniu, în condițiile legii.

Art. 15. - (1) Se instituie Repertoriul arheologic național, administrat de Ministerul Culturii, potrivit regulamentului aprobat prin ordin al ministrului culturii în termen de 60 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei ordonanțe.

(2) Repertoriul arheologic național cuprinde imagini, date cartografice, topografice și științifice, precum și orice alte informații privitoare la:

- a)** zonele cu potențial arheologic cunoscut și cercetat, zonele cu potențial arheologic necercetat și, pe măsură ce acestea devin cunoscute, zonele al căror potențial arheologic devine cunoscut întâmplător;
- b)** monumentele, ansamblurile și siturile istorice în care s-au efectuat sau sunt în curs de desfășurare cercetări arheologice;
- c)** date provenite din fișele de evidență a bunurilor mobile descoperite în zonele sau la monumentele istorice prevăzute la lit. a) și b).

Art. 16. - Monumentele, ansamblurile și siturile arheologice înregistrate în Repertoriul arheologic național sunt cuprinse în lista cuprinzând monumentele istorice.

CAPITOLUL IV

Atribuțiile autorităților administrației publice locale

Art. 17. - În vederea protejării patrimoniului arheologic și a respectării prevederilor legale în acest domeniu, autoritățile administrației publice locale au următoarele atribuții principale:

- a)** cooperează cu organismele și instituțiile publice cu responsabilități în domeniul protejării patrimoniului arheologic pentru punerea în aplicare și urmărirea respectării deciziilor acestora;
- b)** asigură protejarea patrimoniului arheologic și a descoperirilor arheologice întâmplătoare aflate în domeniul public sau privat al unităților administrativ-teritoriale respective, alocând resurse financiare în acest scop;
- c)** pot colabora cu persoane fizice sau juridice de drept public ori privat pentru finanțarea cercetării și punerea în valoare a descoperirilor arheologice;
- d)** finanțează cercetarea arheologică în vederea descărcării de sarcină arheologică a terenurilor pe care se efectuează lucrări publice pentru care sunt ordonatori principali de credite, prevăzând distinct sumele necesare în acest scop în bugetele lucrărilor pe care le finanțează;
- e)** cuprind în programele de dezvoltare economico-socială și urbanistică, respectiv de amenajare a teritoriului, obiective specifice privind protejarea patrimoniului arheologic, aprobă documentațiile de amenajare a teritoriului și urbanism în conformitate cu avizele de specialitate ale Ministerului Culturii și sunt obligate să elaboreze sau să modifice astfel de documentații în scopul stabilirii măsurilor de protejare a patrimoniului arheologic evidențiat întâmplător, potrivit legii;
- f)** colaborează cu serviciile publice descentralizate ale Ministerului Culturii, transmițând acestora informații actualizate cu privire la cererile de autorizare de construire în zonele de patrimoniu arheologic reperat;
- g)** precizează în certificatul de urbanism regimul imobilelor aflate în zone cu patrimoniu arheologic reperat;
- h)** iau măsurile administrative corespunzătoare și notifică proprietarilor și titularilor de drepturi reale asupra imobilelor obligațiile ce le revin pentru prevenirea degradării descoperirilor arheologice întâmplătoare.

Art. 18. - În domeniul protejării patrimoniului arheologic aflat în teritoriul său administrativ de competență, primarul are următoarele atribuții specifice:

- a)** dispune suspendarea autorizației de construire și oprirea oricăror lucrări de construire sau desființare de construcții în situația descoperirii de vestigii arheologice sau de alte bunuri pentru care s-a declanșat procedura de clasare, anunță în cel mai scurt timp serviciile publice descentralizate ale Ministerului Culturii și, după caz, la solicitarea serviciilor publice descentralizate ale Ministerului Culturii, organizează paza descoperirilor arheologice întâmplătoare;
- b)** eliberează autorizația de construire sau de desființare pe baza și în conformitate cu avizul Ministerului Culturii pentru lucrările din zonele cu patrimoniu arheologic reperat, precum și pentru lucrările din zonele cu patrimoniu arheologic evidențiat întâmplător;
- c)** asigură paza și protecția descoperirilor arheologice aflate în proprietate publică, semnalând de urgență serviciilor publice descentralizate ale Ministerului Culturii orice nerespectare a legii.

CAPITOLUL V

Zone de interes arheologic prioritar

Art. 19. - (1) Dezvoltarea durabilă a zonelor de interes arheologic prioritar este obiectiv de interes național, iar protejarea și punerea în valoare a patrimoniului arheologic din aceste zone constituie, în condițiile legii, cauză de utilitate publică.

(2) Finanțarea cercetării arheologice, a conservării, a restaurării și a punerii în valoare a siturilor din zonele de interes arheologic prioritar se va face de la bugetul de stat prin bugetul alocat Ministerului Culturii.

(3) Cheltuielile necesare în vederea cercetărilor arheologice, conservării, restaurării și punerii în valoare a siturilor din zonele de interes arheologic prioritar se pot asigura, prin cofinanțare, în condițiile legii, din bugetele autorităților administrației publice locale pe al căror teritoriu se află aceste situri.

Art. 20. - (1) Autoritățile administrației publice locale pe al căror teritoriu se găsesc zonele de interes arheologic prioritar au obligația de a prevedea măsurile administrative și tehnice necesare pentru protejarea patrimoniului arheologic și punerea sa în valoare prin integrarea acestuia în planurile de dezvoltare economică, socială și teritorială a localităților.

(2) În acest scop, autoritățile prevăzute la alin. (1) își prevăd în bugetele proprii fondurile necesare pentru asigurarea:

a) elaborării și, după caz, modificării documentațiilor de urbanism și amenajare a teritoriului, în vederea includerii măsurilor necesare de protecție și punere în valoare a patrimoniului arheologic;

b) elaborării reglementărilor speciale de protecție în zonă;

c) marcării limitelor zonei de interes arheologic prioritar și informării publicului cu privire la regimul special de protecție a zonei.

(3) Pentru îndeplinirea atribuțiilor ce le revin autoritățile administrației publice locale pot beneficia de transferuri cu destinație specială din bugetul de stat, în condițiile legii, precum și de cofinanțare de la bugetul Ministerului Culturii și Ministerului Lucrărilor Publice și Amenajării Teritoriului pentru elaborarea documentațiilor prevăzute la alin. (2).

(4) Avizarea documentațiilor de urbanism și amenajare a teritoriului pentru zonele de interes arheologic prioritar se face de Ministerul Culturii și de Ministerul Lucrărilor Publice și Amenajării Teritoriului.

Art. 21. - Guvernul, la propunerea Ministerului de Interne, Ministerului Culturii și a Ministerului Funcției Publice, va aproba, prin hotărâre, metodologia de organizare și pregătire a pazei speciale a siturilor de interes arheologic prioritar și modul de finanțare a acestor măsuri.

Art. 22. - (1) Proprietarii, administratorii și titularii altor drepturi reale asupra imobilelor din siturile arheologice din zonele de interes arheologic prioritar au obligația de a permite accesul personalului autorizat de Ministerul Culturii în vederea cercetării arheologice și protejării patrimoniului arheologic și de a asigura măsurile de protecție și de pază a bunurilor de patrimoniu arheologic, conform legii.

(2) Ca urmare a protecției speciale a siturilor arheologice înscrise în Repertoriul arheologic național, în condițiile prevederilor art. 20, proprietarii sau administratorii de terenuri, persoane fizice ori juridice de drept privat, sunt îndreptățiți la plata unor despăgubiri pentru veniturile agricole nerealizate pe terenurile care fac obiectul săpăturilor arheologice și pentru perioada în care se desfășoară acestea, în

cuantumul și în condițiile stabilite prin metodologia aprobată prin hotărâre a Guvernului.

(3) Despăgubirea pentru venitul agricol nerealizat se plătește persoanei îndreptățite de către finanțatorul săpăturii arheologice, în termen de 60 de zile de la data începerii cercetării arheologice.

CAPITOLUL VI

Contravenții și sancțiuni

Art. 23. - Încălcarea dispozițiilor prezentei ordonanțe atrage, după caz, răspunderea civilă, administrativă, materială, disciplinară, contravențională sau penală.

Art. 24. - (1) Constituie contravenții, dacă nu au fost săvârșite în astfel de condiții încât, potrivit legii penale, să fie considerate infracțiuni, următoarele fapte:

- a) desfășurarea, fără autorizația emisă în condițiile prezentei ordonanțe, de cercetări arheologice, precum și orice alte activități umane întreprinse asupra patrimoniului arheologic, care afectează integritatea sau pun în pericol conservarea acestuia;
- b) neanunțarea descoperirilor arheologice în termenul prevăzut la art. 4 alin. (2) de către titularul autorizației de cercetare și, respectiv, de persoanele prevăzute la art. 4 alin. (3) pentru descoperiri arheologice întâmplătoare;
- c) încălcarea prevederilor art. 6 lit. a) și b);
- d) nerespectarea avizului Ministerului Culturii sau emiterea autorizației de construire în absența acestuia pentru lucrările de construire sau desființare din zonele cu patrimoniu arheologic reperat;
- e) neluarea măsurilor prevăzute la art. 11 lit. a) și c);
- f) desfășurarea de activități de cercetare arheologică de către persoane neatestate, precum și folosirea detectoarelor de metale în alte condiții decât cele prevăzute la art. 5 alin. (7);
- g) încălcarea prevederilor art. 8 alin. (1) și ale art. 22 alin. (1).

(2) Contravențiile prevăzute la alin. (1) lit. b), d) și g) se sancționează cu amendă de la 10.000.000 lei la 100.000.000 lei, iar cele de la alin. (1) lit. a), c), e) și f) se sancționează cu amendă de la 5.000.000 lei la 50.000.000 lei, care se fac venit la bugetul de stat.

Art. 25. - (1) Constatarea contravențiilor și aplicarea sancțiunilor se fac de către:

- a) specialiștii serviciilor publice descentralizate ale Ministerului Culturii;
- b) împuterniciții Ministerului Culturii;
- c) inspectorii teritoriali ai Inspecției de Stat în Construcții, Lucrări Publice, Urbanism și Amenajarea Teritoriului;
- d) organele de poliție.

(2) Pentru contravențiile prevăzute la art. 24 alin. (1) lit. a), b) și g) constatarea contravențiilor și aplicarea sancțiunilor se pot face și de către primar, președintele consiliului județean și împuterniciții acestora.

Art. 26. - Contravențiilor prevăzute la art. 24 le sunt aplicabile dispozițiile Legii nr. 32/1968 privind stabilirea și sancționarea contravențiilor, cu modificările și completările ulterioare, cu excepția prevederilor art. 25-27.

Art. 27. - (1) Desființarea, distrugerea parțială sau degradarea monumentelor istorice se sancționează conform legii penale.

(2) În cazul degradării monumentelor istorice se aplică și măsura corelativă a obligării făptuitorului la refacerea părților de construcție degradate, pe baza avizului organismelor de specialitate prevăzute în prezenta ordonanță.

PRIM-MINISTRU
MUGUR CONSTANTIN ISĂRESCU

Contrasemnează:

Ministrul culturii,
Ion Caramitru
p. Ministrul funcției publice,
Ioan Onisei
p. Ministrul lucrărilor publice
și amenajării teritoriului,
Laszlo Borbely,
secretar de stat
Ministrul finanțelor,
Decebal Traian Remeș

București, 30 ianuarie 2000.
Nr. 43.

LISTA

ANEXĂ

cuprinzând zonele de interes arheologic prioritar

Nr. crt.	Situl arheologic	Comuna	Județul
1.	Histria	Istria	Constanța
2.	Cetățile dacice din Munții Orăștiei	Orăștioara de Sus Boșorod Bănița Săsciori	Hunedoara Hunedoara Hunedoara Alba
3.	Ulpia Traiana Sarmizegetusa	Sarmizegetusa	Hunedoara
4.	Târgșor	Târgșorul Vechi	Prahova